

Mestna občina
Ljubljana

Mestni svet
Svetniški klub Levica
Krekov trg 10, 1000 Ljubljana
t: 01 306 45 14
levica@ljubljana.si, www.ljubljana.si

Štev.: 90000-9/2023-28

Datum: 26. 6. 2023

k 6. a) in b) točki

Mestni svet
Mestne občine Ljubljana
Mestni trg 1
1000 Ljubljana

Zadeva: Pripombe SK Levica na Osnutka odlokov o proračunu MOL za leti 2024 in 2025

Skladno z 129. členom Poslovnika Mestnega sveta MOL v Svetniškem klubu Levica podajamo naslednje pripombe in predloge na Osnutka odlokov o proračunu Mestne občine Ljubljana za leti 2024 in 2025. Pričakujemo upoštevanje predlogov oz. pisno obrazložitev morebitno zavrženih pobud.

1. Področje izobraževanja

- Svetniški klub Levica je županu MOL že poslal apel za reševanje prostorske stiske na OŠ Vrhovci in OŠ Vič in izgradnjo prepotrebne nove OŠ Brdo. Učenci in kolektiva soočajo z veliko prostorsko stisko, kljub dograditvi učilnic na OŠ Vrhovci in novim prizidkom na OŠ Vič se je število otrok drastično povečalo in še narašča. Za zagotovitev učilnic imajo pouk celo v knjižnici, predelali so zaklonišče in jedilnico, učitelji so se odpovedali celo zbornici. Glede na trend priseljavanja novih mladih družin na območje nove soseske na Brdu bo število otrok preseгло vse zmogljivosti oziroma kapacitete šol.

MOL se je projekta izgradnje nove šole lotila prepozno, navedbe, da so kapacitete šole v letu 2021 in 2022 še zadoščale potrebam po vpisu, ne držijo. V OŠ Vrhovci kot začasno rešitev načrtujejo 2 dodatna oddelka v Tehnološkem parku. Notranje preureditve šol in spreminjanje namembnosti prostorov za zagotovitev dodatnih učilnic niso v skladu s standardi in normativi. V načrtu razvojnih programov je predviden začetek izgradnje šole v letu 2026. V osnutku proračuna 2024 je predvidenih le 100.000 EUR za plačilo izdelave projektne dokumentacije in spremljajočih stroškov v fazi priprave projekta. V osnutku proračuna za leto 2025 je za končanje projektne dokumentacije predvidenih 357.000 EUR.

Županu MOL predlagamo pospešitev vseh aktivnosti za čimprejšnjo pridobitev projektne dokumentacije in gradbenega dovoljenja ter zagotovitev dodatnih sredstev za začetek izgradnje projekta v letu 2025.

- V proračunih za leti 2024 in 2025 pri proračunskem uporabniku Oddelka za predšolsko vzgojo in izobraževanje na proračunski postavki 091118 Sredstva za vzdrževanje počitniških domov ni planiranih sredstev za investicijska vzdrževanja in obnove počitniških domov v lasti MOL. V proračunu so zagotovljena le sredstva za plačilo nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča, komunalnega prispevka in druge zakonske obveznosti na podlagi upravnih odločb za počitniške

domove, ki so v lasti MOL. Predlagamo, da se planirajo potrebna sredstva za redno vzdrževanje in investicijsko obnovo počitniških domov, v katerih šoloobvezni otroci na taborih in počitnicah, kot tudi otroci z zdravstvenimi težavami in otroci iz socialno ogroženih družin.

Predlog se navezuje tudi na naslednjo 5. b) točko »Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o Načrtu ravnanja z nepremičnim premoženjem Mestne občine Ljubljana (priloga k proračunu) v vrednosti nad 200.000 eurov za leto 2024«, kjer je ponovno predvidena prodaja zemljišča v Poreču, Špadiči, Republika Hrvaška, dveh zemljišč v skupni vrednosti 2.273.000 EUR. predlagamo, da se to zemljišče umakne iz načrta ravnanja ter zagotovi potrebna sredstva za ustrezno celovita obnovo počitniškega doma na tem zemljišču. Z rednim vzdrževanjem in pravočasno energetska obnovo bi bil počitniški dom primeren za letovanje in bivanje otrok tudi izven sezone. Kot je bilo pojasnjeno objekt ni rentabilen, ker nima ustreznega ogrevanja in izolacije.

2. Kultura

Decentralizacija kulture: kvaliteta kulturnega življenja v prestolnici ne more biti odvisna le od centralnih institucij. Visoka raven kulturnega življenja ima pozitivne učinke na bivanje prebivalcev in prebivalcev četrtnih skupnosti. V Ljubljani potrebujemo neodvisne kulturne institucije, ki gradijo sveže in močne programe. Primer dobre prakse sta četrti skupnosti Šiška in Moste. Po vzoru šišenske kombinacije Kina Šiška in manjših nevladnih kulturnih institucij v bivši občinski zgradbi ter Vodnikove domačije ter okolice Centra kulture Španski borci.

Predlagamo popestritev kulturnega življenja za Bežigradom, kjer vidimo potencial v povezovanju Bežigrajskih galerij 1 in 2 s Kinom Bežigrad, Staro pošto, Mladinskim gledališčem, Pionirskim domom in potencialno Plečnikovim štadionom. Npr. v oblikovanju "Kulturne četrti Bežigrad" ob priložnosti prenove Baragovega semenišča.

V Levici se prizadevamo za oživitev kulturne ponudbe v Trnovem, kjer je idealen prostor za tovrstne nekonvencionalne, inovativne glasbene in gledališke prireditve, namenjene krajanom in bi privabljale množice obiskovalcev različnih generacij (primer Trnifest). Prosimo za podporo MOL pri oblikovanju razpisanih kulturnih programov in umestitvi tovrstne kulturne ponudbe ter umetniškega ustvarjanja v prostor.

3. Področje stanovanjskega gospodarstva

- Za leto 2024 se načrtuje povečanje namenskega premoženja v JSS MOL v obliki denarnih sredstev v višini 5.415.000 EUR in za leto 2025 v višini 5.040.709 EUR. Načrtovana dokapitalizacija stanovanjskega sklada ne omogoča hitrega reševanja primanjkljaja najemniških stanovanj in je za izvedbo načrtovanih projektov prenizka. V letu 2024 ni predvidenih projektov dokončanja oz. prevzema stanovanjskih enot, zato predlagamo višjo subvencijo za izvedbo izvršljivih ukrepov - nakup neprofitnih najemnih stanovanj na trgu. V proračunu mestna uprava sicer navaja, da bo dodatno namensko premoženje v denarju zagotavljala sukcesivno v skladu s potekom posameznih projektov in likvidnostjo proračuna. Vendar dejstva financiranja so drugačna: za letošnje leto je bilo v sprejetem proračunu za povečanje kapitalskega deleža v JSS MOL načrtovanih 7.152.331 EUR, s spremembami Odloka o proračunu 2023 pa so bila sredstva znižana na 3.5 mio EUR. Če pogledamo realizacija proračuna za povečanje namenskega premoženja v letu 2022 je bila le ta le 2.4 mio EUR. Da bi spremenili obstoječe razmere, kronično pomanjkanje stanovanj, katerih primanjkljaj se ne zmanjšuje, je potreben močan in dovolj visok vir financiranja.

- MOL naj iz fonda stavbnih zemljišč najemnih stanovanjskih zgradb letno zagotovi vsaj eno primerno zemljišče v mestu za gradnjo nove stanovanjske soseske za neprofitna najemna stanovanja. Natečajni postopki od arhitekturnega natečaja, izdelave projektne dokumentacije do izbire izvajalce traja lahko desetletje dolgo, zato predlagamo pospešene aktivnosti na področju zagotavljanja zemljišč za stanovanjsko gradnjo.

4. Promet

- Predlagamo povišanje sredstev na proračunski postavki za tehnično urejanje prometa, prometne infrastrukture in postavki za mestni javni promet za večjo uporabo javnega prevoza. Izpostavljamo nujno potrebno prenovo cest za uvedbo dodatnih rumenih pasov na cestah, kjer je gostota prometa največja. Potrebna je takojšnja posodobitev javnega mestnega potniškega prometa: povečanje hitrosti avtobusov z uvedbo rumenih pasov, modernizacija in pospešitev prometa, večja frekvenca avtobusov, uvedbo linij, ki bi vozili tudi ponoči, prioritarno vodenje in načrtovanje novih povezljivih prog, preusmeritve oziroma obvozi določenih linij izven centra mesta, po mestnih vpadnicah ter boljšo povezavo s PCL. Z boljšimi povezavami bomo skrajšali čas potovanja, kar je ključno pri odločanju za uporabo mestnih avtobusov. V sprejeti celostni prometni strategiji MOL je zapisano, da želi Ljubljana v prihodnjem desetletju doseči zmanjšanje števila potovanj z avtomobilom na le tretjino vseh opravljenih poti v mestu. Za doseg tega cilja pa bo v prihodnjih letih treba obstoječi avtomobilski promet zmanjšati za 20 %. Trend uporabe mestnih avtobusov še vedno pada. Kar eno četrtno potnikov manj je bilo prepeljanih v letu 2022 v primerjavi z letom 2019 (28 mio/leto 2022, 36 mio/leto 2019). Sprejem navedenih in dodatno financiranje je nujno preden Ljubljana obstoji v prometu.

- V Svetniškem klubu Levica smo v preteklem mandatu skupaj s Ljubljansko kolesarsko mrežo opravili temeljit terenski pregled obstoječe kolesarske infrastrukture po posameznih četrtih skupnostih v okviru katere smo identificirali težave in nevarnosti, s katerimi se srečujemo kolesarji. S predlaganimi spremembami smo v Levici želeli prispevati k varnejšemu in privlačnejšemu kolesarjenju in opozoriti na kritično kolesarsko infrastrukturo. Pripravili smo kolesarsko karto z označitvijo črnih kolesarskih točk in preko 150 predlogov na konkretno urejanje kolesarskih površin, umirjanje prometa, dvosmernost na enosmerni ulici npr. znižanje robnika, dopolnitev signalizacije, preureditev križišča.

V proračunu MOL - področje cestnega prometa in infrastrukture je objavljen podatek o površini kolesarskih stez, ki jih vzdržuje MOL s pomočjo koncesionarjev: leto 2018 – 207.160 m, leto 2022 – 222.510 m, leto 2023 - 222.510 m, leto 2024 (predvideno) - 222.510 m.

Kako spodbujati kolesarski promet, če ne z obnovo in urejanjem novih kolesarskih prog in povezane kolesarske mreže. Kaj nam sporoča podatek o dolžini vzpostavljene kolesarske steze? Okrepitev dodatnih aktivnosti za varno in privlačnejše kolesarjenje, za kar je potrebno zagotoviti dodatna proračunska sredstva.

- **Program »Urejanje cestnega prometa«**, postavka Gradnja parkirnih hiš na območju MOL
V Levici ne podpiramo projekta Parkirna hiša Tržnice, katerega vrednost znaša 44.4 mio EUR. V osnutku proračuna MOL za leto 2024 so za projekt predvidena sredstva v višini 516.000 EUR za plačilo izdelave projektne dokumentacije, v letu 2025 kar 2.055.000 EUR.
Nove garažne hiše Ljubljana ne potrebuje, saj so garažne hiše in javna parkirišča že v neposredni bližini tržnice. Sodobna parkirna politika strmi k zmanjševanju števila parkirnih mest v jedrih mesta, ne povečanju. S projektom se ne bo izboljšala prometna varnost in zmanjšalo onesnaževanje, povečale se bodo emisije toplogrednih plinov in poraba energije, zmanjšala uporaba mestnega potniškega prometa in povečal motorni promet. S privabljanjem in povečanjem prometa v mestno središče se poslabšuje kakovost bivanja prebivalcev mesta. Individualni promet moramo zadržati na obrobju mesta in posodobiti javni potniški promet. Ljubljana bo z novimi

parkirnimi mesti v središču spodbudila promet v samo središče mesta, in še to na območje, ki naj bi bilo biti najboljše povezano z drugimi oblikami mobilnosti.

Posodobitev in modernizacija tržnice ter zagotovitev dodatnih servisnih prostorov pod zemljo za delovanje sodobne tržnice se lahko izvede tudi brez garažne hiše. Kar 900 novih parkirnih mest prinaša projekt Potniškega centra Ljubljana, 290 parkirna hiša novega Centra Ilirija, zato je zagotavljanje proračunskih sredstev za projekt garažne hiše v strogem mestnem središču nepotrebno. V skladu s pozitivnim trendom zapiranja mestnega jedra za promet in posledičnem zmanjšanju prometa in onesnaževanja v središču mesta je gradnja novih garažnih hiš povsem nesmiselna. Smiselna je le izgradnja parkirišč na obrobju mesta in njihova povezava s centrom preko javnega prevoza.

- V proračunu za leto 2024 naj se predvidijo sredstva za izdelavo projektne dokumentacije in v letu 2025 sredstva za pridobivanje potrebnih zemljišč za izvedbo peš in kolesarske povezave z javno razsvetlavo za dostop z Vojkove ceste do naselja Tomačevo in RIC Sava.
 - V predlogu proračunov naj se načrtujejo tudi sredstva za celostno prenovu in prometno ureditev Savskega naselja (nujna ureditev mirujočega prometa; tudi s proučitvijo možnosti izgradnje podzemne garaže pri križišču Topniške in Linhartove ceste). Ureditev naj vključuje izpeljavo varnih šolskih poti in dvignjena križišča s poudarkom na ukrepih za povečanje prometne varnosti – predvsem pešcev.
 - Na območju Tomačevega bi bilo potrebno izvesti celostni pregled prometnih ureditev in načrtovati ukrepe za večjo varnost pešcev ter boljšo povezljivost naselja z LPP in kolesarskimi ter peš povezavami. Nujna je ureditev manjkajočega dela pločnika ob Tomačevski cesti med parkiriščem Žale V. in severno obvoznico.
5. **Mestna uprava – administracija mestne uprave** - predlog za postopno odpravo zunanjega izvajanja del (outsourcing) v mestni upravi in zagotovitev sredstev za postopno neposredno zaposlitev delavcev. Vlagamo pobudo, da MOL preneha s sklepanjem pogodb za zunanje izvajanje dejavnosti čiščenja poslovnih stavb in varovanja prostorov ter da prične s postopnim zaposlovanjem ustreznih delavcev. Obseg zunanjega izvajanja storitev je prevelik, na lokacijah kjer se dnevno opravljajo storitve čiščenja in varovanja bi lahko neposredno zaposlili čistilce in varnostnike. Stroški čiščenja in fizičnega varovanja so izredno visoki, na proračunski postavki 013303 »čiščenje in varovanje poslovnih zgradb in prostorov« je v proračunu v letu 2024 zagotovljenih kar 3.3 mio EUR, zato menimo, da bi del teh sredstev lahko preusmerili za zaposlitev novih delavcev v mestni upravi.

6. Področje zdravja in sociale

Predlagamo, da MOL nameni več sredstev za preventivne zdravstvene in socialne programe, ki jih izvajajo javni zavodi in nevladne organizacije. Predlagamo konkretno povečanje sredstev na postavki - Programi nepridobitnih organizacij – zdravstvo iz 255.000 EUR , vsaj na 500.000 EUR. Sofinancirajo se programi oziroma projekti, ki so namenjeni preventivi in izboljšanju zdravja ter temeljijo na neprofitnih načelih, izvajajo pa jih javni zavodi in nevladne organizacije. Razpisali bi več programov za pomoč otrokom, posameznikom in družinam na področju duševnega zdravja. Strokovnjaki opozarjajo, da čedalje več otrok in mladostnikov potrebuje strokovno podporo in pomoč pri reševanju stisk ali ohranjanju in krepitvi duševnega zdravja. Predlagamo povečanje sredstev za programe nevladnih organizacij za preprečevanje, pravočasno ukrepanje ter učinkovito zdravljenje duševnih težav in motenj in preprečevanje njihovih posledic, saj je zelo pomembno, da tovrstne **težave** pravočasno zaznamo in s strokovno

pomočjo čimprej ukrepamo. Čakalne dobe za prve obravnave in nadaljnje tretmaje v javnih zavodih so namreč nerazumno dolge.

Predlagamo povišanje sredstev na postavki - Programi nepridobitnih organizacij – socialno varstvo iz 2.364.984 EUR na 3.000.000 EUR – za večji obseg preventivnih socialnovarstvenih programov in projektov, predvsem za ljudi, ki se soočajo s slabšim socialnim statusom, nižjo izobrazbo. Razpisali bi več programov za spodbujanje socialnega vključevanja oseb, izpostavljenih tveganju revščine ali socialni izključenosti.

7. Lokalna samouprava - Uvedba participativnega proračuna

Pilotni projekt „Participativni proračun“, smo v Združeni levici prvič predlagali že pri sprejemanju proračuna za leto 2015/2016. Nato ponovno spet pri Odloku o proračunu za leto 2017 in 2018, ko smo pripravili predstavitev projekta za vodstvo MOL in predstavnike četrtnih skupnosti s predlogom postopne vključitve v proračun ene ali dveh četrtnih skupnosti .

Participativni proračun je ključen del neposredne demokracije, saj prebivalkam in prebivalcem omogoča, da neposredno odločajo o razporeditvi javnih sredstev. Prebivalke in prebivalci namreč najbolje vedo, kako izboljšati življenje v občini, zato bi se z izvedbo na demokratičen način oblikovanih in izbranih projektov dvignila kvaliteta življenja v mestu. Takšen način financiranja ni samo demokratičen, temveč tudi krepi tudi duh skupnosti, solidarnosti in vključenosti v javno življenje ter povečuje transparentnost porabe javnih sredstev. Občina mora za participativni proračun zagotoviti primeren delež proračuna na letni ravni. Ta nov, dodaten način soodločanja občanov pri porabi javnih sredstev omogoča občanom neposredno udeležbo pri urejanju javnih zadev in razporejanju proračunskih sredstev.

Poskusno bi namenili 5 % odstotkov mestnega proračuna, ki ga imenujemo investicijski del. Proračun za leto 2024 je določen v višini 530 mio, delež sredstev za investicije v MOL znaša 217 mio, torej bi odločali o namenskosti 10,8 mio eur.

Točni delež investicijskih sredstev, ki bi bil namenjen za participativni proračun bi vsako leto določil mestni svet. Dodeljena sredstva bi se nato delila med posamezne četrtne skupnosti. Odločitev o razdelitvi sredstev bi četrtne skupnosti sprejele s konsenzom. V kolikor ta ne bi bil dosežen, bi se sredstva razdelila glede na število prebivalcev v četrti skupnosti in glede na prostornino (km²).

8. V proračunu Oddelka za gospodarske dejavnosti predlagamo povišanje sredstev na postavki »vzdrževanje zelenih površin – mestno drevje«

Proračunska postavka 049001 Vzdrževanje zelenih površin 4.400.000 EUR - sredstva so namenjena tudi za vzdrževanje javnih zelenih površin v lasti MOL in urejanju in saditvi mestnega drevja (v parkih, zelenicah in na otroških igriščih). Predlagamo, da se na najbolj vročih točkah v mestu zasadi drevored (v okolici Kliničnega centra, ob Celovski cesti, Kotnikova, območje Ajdovščine....) še posebej je to pomembno ob kolesarskih stezah in peš površinah. Urbana drevesa imajo številne funkcije; poleg zelene sence in hladu nam omilijo mestno klimo, biodiverziteteta, dušenje hrupa, izboljševanje kakovosti zraka... Posebno pozornost je potrebno nameniti tudi zalivanju in negi mestnega drevja.

V proračunu se v okviru proračunske postavke v okviru PP 047315 se za leto 2024 dodatno namenja še 600.000 EUR za urejanje in čiščenje ter vzdrževanje javnih zelenih površin namenjenih turistom. Se strinjamo, vendar ne smemo pozabiti na trajnostno prenovno obstoječih vročih točk v smeri ozelenjevanja in sajenja novih dreves.

9. Oddelek za šport:

Na proračunski postavki Oddelka za šport 081052 »Večnamenska športna dvorana, skupni prostori in infrastruktura ŠP Stožice« je v letu 2024 in tudi v letu 2025 namenjenih 5.000 EUR za odvetniške storitve. Za kakšne odvetniške storitve gre, za kakšen namen, kajti sredstva za notarske in odvetniške storitve za zastopanje v sodnih postopkih MOL so načrtovana na proračunski postavki »Administracije občinske uprave«.

Tovariški pozdrav.

Urška Honzak,
vodja Svetniškega kluba Levica